

Stolec

Duże znaczenie — sugerujące prawdopodobne przyczyny obserwowanych zaburzeń czynności przewodu pokarmowego — mają zmiany w wyglądzie stolca. Powinien być dokładnie oglądany pod kątem zabarwienia, konsystencji, uformowania itp.

objawy:

■ stolec smolisty, tzn. czarny, podobny do smoły, i to nie tylko na powierzchni, ale i w całej swej masie, konsystencji mniej lub bardziej zwartej, lepiący się do podłoża naczynia, do którego został oddany, świadczy o krwawieniu z górnego odcinka przewodu pokarmowego.

Smoliste zabarwienie daje krew, która ulega biochemicznym przemianom pod wpływem kwasu solnego w żołądku.

Wykluczone muszą być wpływy spożywanych pokarmów, takich jak kiszka krwista, czarnina, czarne jagody, produkty z ich zawartością lub niektórych leków (preparaty żelaza)

■ stolec odbarwiony świadczy o braku dopływu przez drogi żółciowe do przewodu pokarmowego żółci, której obecność w kale nadaje im brązowe lub brązowe zabarwienie

■ stolec bobkowy, oddawany w postaci mniejszych lub większych grudek, świadczy o wzmożonym napięciu kurczowym ściany jelita grubego i, w łączności ze wzmożoną pobudliwością nerwową, zaparciem oraz pobołowaniem podbrzusza sugeruje spastyczny nieżył jelita grubego

■ stolec uformowany w cienką kiskę (tzw. otówkowy) może świadczyć — przy równoczesnych trudnościach w jego wydalaniu — o różnorodnych przeszkodach w jego wydalaniu. Dlatego wymaga pilnego przebadania dolnego odcinka przewodu pokarmowego.

Domieszka świeżej krwi, zwłaszcza na powierzchni kału, przy współistniejącym zaparciem, pochodzi najprawdopodobniej z odbytu, najczęściej z pękniętych żyłaków odbytu

Nic nie stoi na przeszkodzie, aby samemu zgłosić się do laboratorium na badanie, aby sprawdzić, czy w kale nie ma na przykład krwi utajonej.

Mam anemię?

Często po zimie czujemy się osłabieni, łatwo się męczymy, ogarnia nas apatia.

To może być anemia (niedokrwistość). Zamiast użalać się nad sobą, warto wyko-

nać morfologię z rozmazem i sprawdzić poziom żelaza. Samopoczucie poprawi zwiększenie poziomu magnezu w organizmie (znajdziemy je w takich produktach, jak kakao czy czekolada).

■ bóle w klatce piersiowej, płytki skrócony oddech, szybkie męczenie się jest sygnałem, że należy zrobić test miazdżycowy, określić ilość dobrego i złego cholesterolu we krwi

■ wzmożone pragnienie i suchość w ustach może oznaczać cukrzycę

Na proste badania krwi i moczu możemy sami zgłosić do laboratorium, by oznaczyć np. poziom glukozy w surowicy krwi.

Zaburzenia oddawania moczu

objawy:

■ mocz osoby zdrowej jest przejrzysty, o odcieniu słomkowo-żółtym (zależy od stężenia barwników). Niepokojącym objawem może być ciemno-czerwony kolor przypominający popłuczyny oraz pływające różnej wielkości strzępki. Wraz z krwawieniem, widocznym gołym okiem, pojawiają się skrzepy. Świadczy to o uszkodzeniu nabłonka, który wyściela drogi moczowe. To jeden z pierwszych objawów, który sugeruje, że coś złego dzieje się w organizmie, **niewykluczając choroby nowotworowej**. Najczęstszym nowotworem jest rak pęcherza moczowego

■ bardziej dolegliwe są problemy z oddawaniem moczu, któremu towarzyszy pewien wysiłek, parcie na pęcherz czy zaburzenie strumienia. Podwyższona temperatura świadczy o stanach zapalnych.

Bóle mogą lokalizować się w okolicach kręgosłupa, brzucha i podbrzusza, promieniując od okolicy lędźwiowej do miejsca, gdzie jest pęcherz moczowy i cewka moczowa, a u mężczyzn na jądra

■ dolegliwości z oddawaniem moczu odczuwa blisko połowa mężczyzn po 50 roku życia. Powód — powiększony gruczoł krokowy zwany inaczej prostatą lub sterczem. Uporczywe parcie w nadbrzuszu, słaby i przerywany strumień moczu, niezdolność uczucie niecałkowitego opróżnienia pęcherza przeszkadzają w dzień i w nocy. Niestety, panowie zbyt często lekceważą te objawy. Oto wskazówki, które powinny ułatwić diagnozę. Jeśli na poniższe pytania odpowiesz — „tak”, powinieneś udać się do lekarza:

— czy mimo parcia na pęcherz trudno Ci rozpocząć oddawanie moczu?

— czy musisz kilka razy w nocy wstawać do toalety?

— czy masz przerywany strumień moczu?

— czy po zakończeniu oddawania moczu wypływa on nadal kroplami niezależnie od twojej woli?

— czy mimo opróżnienia pęcherza wciąż czujesz parcie i wydaje ci się, że znów musisz iść do toalety?

Odpowiedź „tak” na powyższe pytania winny skłonić do konsultacji z urologiem. Nie należy również lekceważyć krwi w moczu, która może być oznaczona przy podstawowym badaniu moczu, wykonanym w laboratorium przed wizytą u specjalisty.

Zaćma

Zaćma (katarakta) jest schorzeniem, które polega na zmętnieniu soczewki oka, w konsekwencji prowadzi do różnego stopnia upośledzenia widzenia. Przy niewielkich zmętnieniach może pogorszyć się widzenie przedmiotów odległych i bliskich. Przy większych zaś może skutecznie ograniczyć nawet poczucie światła.

objawy:

■ pierwszym objawem postępującej katarakty jest zamglone widzenie. Pacjenci bardzo często łączą to początkowo z zabrudzeniem szkieł okularów, które konsekwentnie starają się wyczyścić

■ inną dolegliwością w początkowym okresie choroby są olśnienia związane z rozpraszaniem się promieni świetlnych na zmętnieniach soczewki, oraz gorsze widzenie w pełnym słońcu. O początkach zaćmy bardzo często świadczy też konieczność częstej zmiany okularów, które ostatecznie nie są w stanie skorygować postępującego schorzenia

■ zmętnienie soczewki postępuje wraz z wiekiem, bez uchwytnej przyczyny i związane jest z fizjologicznym procesem starzenia się organizmu

■ zaćma może występować także u dzieci jako wada wrodzona. Czasami może towarzyszyć innym schorzeniom oka (stany zapalne), bądź chorobom ogólnoustrojowym (cukrzyca). Przewlekłe przyjmowanie niektórych leków (na przykład sterydów) też może być przyczyną tej choroby

■ leczenie zaćmy jest praktycznie tylko chirurgiczne. Używanie kropli do oczu jest problematyczne i przez wielu okulistów uważane za nieskuteczne

Jaskra

Jaskra prowadzi do zmian w nerwie wzrokowym powodując ubytki pola widzenia. Bardzo często nie ma żadnych objawów lub są znikome.

objawy:

■ na początku mogą pojawić się niewielkie bóle głowy, którym towarzyszy zamglone widzenia, a czasami możemy obserwować aureolę wokół lamp, co jest wynikiem wzrostu ciśnienia w oku

■ w niektórych wypadkach może dojść do tzw. ostrego napadu jaskry połączonego z bardzo silnymi bólami oka i głowy, nudnościami i wymiotami. Jest to spowodowane bardzo wysokim ciśnieniem śródgałkowym i w konsekwencji może prowadzić do szybkiej utraty widzenia.

■ ciśnienie w oku jest bardzo wysokie, co może spowodować szybką utratę widzenia (nawet w ciągu kilku dni)

■ dużą rolę odgrywają czynniki rodzinne, genetyczne, nawet sposób życia (higiena)

Nieleczona jaskra może prowadzić do nieodwracalnej ślepoty! Jedyną skuteczną metodą zatrzymania choroby jest wczesne wykrycie i monitorowanie leczenia.

Test narkotykowy

Rodzice, którzy podejrzewają dzieci o branie środków odurzających lub narkotyków, bez problemów mogą rozwiązać lub potwierdzić swoje wątpliwości. Wystarczy zgłosić się do laboratorium, które wykona test narkotykowy na podstawie badania moczu.

Przepisy dopuszczają również badanie krwi i śliny.

objawy przyjmowania narkotyków:

■ zwężone lub rozszerzone źrenice, nieskordynowane ruchy, ospałość albo mocne pobudzenie.

Poradnik powstał przy udziale konsultantów

MIJSKIEGO SZPITALA ZESPOLONEGO w OLSZTYNIE

dr n. med. Ryszard Targoński,
Ordynator Oddziału Chirurgii Urazowo-Ortopedycznej

dr n. med. Tomasz Szewczyk,
Ordynator Oddziału Chirurgii Ogólnej

mgr Marek Drozdowski,
Kierownik Działu Dagnostyki Laboratoryjnej MSZ

lek. med. Joanna Kuczyńska-Kos
Kierownik Izby Przyjęć

lek. med. Marek Żabiński,
Ordynator Oddziału Urologicznego

dr n. med. Sławomir Zalewski,
Ordynator Oddziału Okulistycznego